

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

(isključivo za medije. Nije službeni dokument)

SUDSKA VIJEĆA

Haag, 16. novembar 2005.

CT/MO/1021-t

PRESUDA U PREDMETU TUŽILAC PROTIV SEFERA HALILOVIĆA

- **PRETRESNO VIJEĆE OSLOBODILO SEFERA HALILOVIĆA OPTUŽBE**
  - **HALILOVIĆ ĆE ODMAH BITI PUŠTEN NA SLOBODU**

U prilogu se nalazi sažetak presude Pretresnog vijeća I, Sekcija A, u sastavu: sudija Liu (predsjedavajući), sudija El Mahdi, i sudija Mumba, kojeg je pročitao predsjedavajući sudija.

Sažetak u predmetu Tužilac protiv Sefera Halilovića

Pretresno vijeće I, sekcija A, zasjeda danas kako bi izreklo presudu u predmetu Tužilac protiv Sefera Halilovića.

U svrhu današnjeg zasjedanja Pretresno vijeće će sažeti svoje zaključke, pri čemu želi naglasiti da je ovdje riječ samo o sažetku i da se jedini mjerodavni prikaz zaključaka Pretresnog vijeća i obrazloženja tih zaključaka nalazi u onoj presudi čije će se kopije staviti stranama u postupku i javnosti na raspolaganje po završetku ovog zasjedanja.

Istorijat postupka

Suđenje optuženom Seferu Haliloviću započelo je 31. januara 2005., a završilo je 31. augusta 2005. Tokom tog razdoblja Pretresno vijeće je saslušalo 41 svjedoka *viva voce* i uvrstilo u spis svjedočenja još 14 svjedoka na osnovu pravila 92bis. Pretresno vijeće je za vrijeme suđenja uvrstilo u spis oko 500 dokaznih predmeta.

Navodi protiv optuženog

Optužnica protiv Sefera Halilovića tiče se ubistava za koja se tvrdi da si ih počinili vojnici Armije Republike Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: Armija BiH) u selima Grabovica i Uzdol na području Jablanice i Prozora u Hercegovini u septembru 1993. tokom vojne operacije koja se navodno zvala "Operacija Neretva". Tužilaštvo tvrdi da je Sefer Halilović bio komandant te operacije, te da je stoga rukovodio i komandovao vojnicima koji su sudjelovali u "Operaciji Neretva".

Tužilaštvo tvrdi da se "Operacijom" komandovalo i upravljalo s Isturenog komandnog mjesta, odnosno "IKM" u Jablanici. Jednom linijom napada, koja se protezala na području gdje se nalazi Grabovica, komandovao je Zulfikar Ališpago i u tom dijelu operacije sudjelovale su jedinice iz sastava 1. korpusa Armije BiH. Te jedinice bile su iz 9. motorizovane brigade, 10. brdske brigade i 2. samostalnog bataljona. U drugoj liniji napada, koja se protezala područjem gdje se nalazi Uzdol, sudjelovao je Samostalni prozorski bataljon i njom je komandovao Enver Buza.

Tvrdi se da je Sefer Halilović, koji je znao da su 9. i 10. brigada "ozloglašene zbog svog kriminalnog i nekontrolisanog ponašanja", naredio da se dijelovi jedinica iz tih brigada razmjestu u Hercegovinu. Tvrdi se nadalje da su u razdoblju od 7. do 8. septembra 1993. jedinica 9. brigade i dio jedinice 10. brigade, kao i 2. samostalni bataljon bili smješteni u selu Grabovica.

Adresa na Internetu: <http://www.un.org/icty/index-b.html>

Outreach program

Aleja Bosne Srebrene b.b., 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel.: +387 33 773 218, 773 219 Fax: +387 33 773 217

U Optužnici se tvrdi da su u periodu od 8. do 9. septembra 1993. u Grabovici ubijena trideset i tri civila bosanska Hrvata. U Optužnici se nadalje tvrdi da je Sefer Halilović znao za kriminalnu reputaciju 9. i 10. brigade te da je bio prisutan 8. septembra kada je Vehbija Karić, član inspeksijskog tima, vojnicima rekao da tim civilima bosanskim Hrvatima presude po kratkom postupku i bace ih u Neretvu ako ne budu dozvolili vojnicima da se smjeste u njihove kuće. S obzirom na to, u Optužnici se tvrdi da je Sefer Halilović, budući da je u noći 8. septembra bio obaviješten o ubijanju civila, bio dužan da hitno postupi kako bi spriječio izvršenje svih eventualnih daljnjih krivičnih djela.

Prema navodima tužilaštva, Sefer Halilović je 12. septembra od Rasima Delića dobio naređenje "da preispita domašaj operacije Neretva-93, da izoluje počiniocce zločina u Grabovici, da preduzme aktivne mjere i da smjesta podnese izvještaj o mjerama koje je preduzeo". Tvrdi se da Sefer Halilović nije izvršio naređenje Rasima Delića, što je dovelo do nekažnjavanja počinitelaca zločina.

U Optužnici se takođe tvrdi da je 14. septembra 1993., u toku operacije, Samostalni prozorski bataljon napao selo Uzdol i ubio dvadeset i devet civila bosanskih Hrvata i jednog ratnog zarobljenika iz HVO-a.

Tužilaštvo tvrdi da je Sefer Halilović, po osnovu svog položaja i ovlasti u svojstvu komandanta "Operacije Neretva", imao efektivnu kontrolu nad jedinicama koje su mu bile potčinjene, uključujući 9. brigadu, 10. brigadu, 2. samostalni bataljon i Samostalni prozorski bataljon.

Na osnovu ovih činjeničnih navoda Sefer Halilović se tereti za ubistvo, kažnjivo po članu 3 Statuta i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija. U Optužnici se tvrdi da je Sefer Halilović krivično odgovoran po osnovu člana 7(3) Statuta budući da, usprkos svojim dužnostima komandanta, Sefer Halilović nije preduzeo djelotvorne mjere da spriječi ubijanja civila u Grabovici, a nije ni preduzeo korake da bi se provela propisna istraga kako bi se identifikovali počinioci ubijanja u Grabovici i Uzdolu, niti da ih kao komandant operacije na odgovarajući način kazni.

Optuženi

Dana 25. maja 1992., Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine imenovalo je Sefera Halilovića na dužnost komandanta Teritorijalne odbrane (TO). Nakon jula 1992. bio je "načelnik Generalštaba" Armije BiH do 18. augusta 1992., kada je Predsjedništvo Republike BiH oformilo pet korpusa Armije BiH sa Seferom Halilovićem kao "načelnikom Glavnog štaba" Armije BiH. Sefer Halilović obavljao je dužnost vrhovnog komandanta Armije BiH do 8. juna 1993., kada je predsjednik Republike Bosne i Hercegovine donio odluku o restrukturiranju Štaba Vrhovne komande Armije BiH i uvođenju nove dužnosti "komandanta Štaba Vrhovne komande", na koji položaj je došao Rasim Delić, dok je Sefer Halilović zadržao funkciju "načelnika Štaba Vrhovne komande" Armije BiH. Dana 18. jula 1993., Alija Izetbegović je donio daljnju odluku na osnovu koje je "načelnik Štaba Vrhovne komande" postao zamjenik komandanta, čime se broj zamjenika komandanta popeo na tri. U skladu s tom odlukom, zamjenici komandanta obavljali su dužnosti "načelnika Štaba Vrhovne komande" na osnovu rotacije.

Činjenice u vezi s Grabovicom

Pretno vijeće konstatuje da su, s ciljem provođenja borbenih operacija u Hercegovini - kako bi se prekinula blokada koju je u Mostaru držao HVO - u predmetno vrijeme Optužnice jedinice 9. brigade, 10. brigade i 2. samostalnog bataljona, sve iz sastava 1. korpusa Armije BiH, iz Sarajeva upućene u sektor Jablanice. Tu se nalazila Grabovica, a ovo područje je u to vrijeme bilo u zoni odgovornosti 6. korpusa. Pretresno vijeće konstatuje da su te jedinice na područje Hercegovine raspoređene na osnovu naređenja koje je izdao Sefer Halilović.

Grabovica je bila selo koje su nastanjivali bosanski Hrvati. Pretresno vijeće primjećuje da je Grabovica bila pod kontrolom Armije BiH od maja 1993. i da su odnosi između mještana Grabovice i tamo stacioniranih vojnika Armije BiH bili dobri, te - budući da za vojnike koji su pristizali nije bilo drugih mogućnosti smještaja - oni su trebali biti smješteni kod mještana.

Pred Pretresnim vijećem izvedeni su dokazi o prirodi 9. i 10. brigade, o kojima se u Optužnici govori kao o jedinicama "ozloglašanim zbog kriminalnog i nekontrolisanog ponašanja". Iz dokaza slijedi da pripadnici obiju brigada ne samo da su pokazivali znakove nedostatka discipline, nego su i odvodili civile na kopanje rovova na liniji fronta, krali i na druge načine otuđivali imovinu. Međutim, Pretresno vijeće konstatuje da se ti prekršaji ne mogu uspoređivati s krivičnim djelima počinjenim u Grabovici. Pretresno vijeće s tim u vezi u obzir uzima iskaz komandanta 1. korpusa Vahida Karavelića koji je, iako je znao za kršenja discipline i prethodno ponašanje pripadnika tih brigada, kazao da njemu nikada nije palo na pamet da bi oni mogli izvršiti zlodjela nad civilima u Grabovici.

Pred Pretresnim vijećem izvedeni su i dokazi u vezi s problemima s kojima su se vojnici susreli kada su se pokušali smjestiti u kuće stanovnika Grabovice. Pretresno vijeće je konstatovalo da dokazi u vezi s okolnostima navodne izjave Vehbije Karića nisu dosljedni, i to osobito u odnosu na to kada i gdje je ta izjava data i da li je Sefer Halilović tome bio prisutan, a osim toga Vijeće smatra da svjedoci s tim u vezi nisu bili pouzdani. Pretresno vijeće stoga konstatuje da nije dokazano da je Vehbija Karić doista iznio navodne primjedbe ni da je u to vrijeme Sefer Halilović bio prisutan.

Pred Pretresnim vijećem izvedeni su dokazi da se dolaskom jedinice 9. brigade atmosfera u selu Grabovica promijenila i da su se počela odigravati nasilna djela. Tokom cijele noći 8. septembra u selu se čula pucnjava. Jedna svjedokinja je izjavila da je čula žene kako zapomažu i plaču, a ona je "samo šutke sjedila na podu i čekala svoju sudbinu". Pretresno vijeće je utvrdilo da su do ranog poslijepodneva 9. septembra pripadnici jedinica Armije BiH koje su u to vrijeme bile prisutne u Grabovici ubili određeni broj mještana. Pretresno vijeće naročito uzima u obzir beščutan način na koji je pripadnik 9. brigade ustrijelio Peru Marića sjedeći za stolom preko puta svoje žrtve. Pretresno vijeće uzima nadalje u obzir okrutan način na koji su ubijene Ljubica Zadro i Mladenka Zadro. Ljubica Zadro nosila je u naručju svoju četverogodišnju kćer Mladenku kada su u njih obje iz blizine pucali pripadnici 9. brigade.

Činjenice u vezi s Uzdolom

Godine 1993. Uzdol je bio selo bosanskih Hrvata koje se sastojalo od nekoliko zaselaka i u njemu je živjelo stotinjak ljudi. U septembru 1993. HVO je držao nekoliko položaja u Uzdolu i oko sela. Pretresno vijeće konstatuje da je u ranim jutarnjim satima 14. septembra Samostalni prozorski bataljon zajedno s nekim pripadnicima snaga civilne policije Ministarstva unutrašnjih poslova napao zapovjedništvo HVO-a koje se nalazilo u zgradi škole u jednom od zaselaka u Uzdolu. Ubrzo nakon početka napada HVO je započeo s granatiranjem Uzdola. Pretresno vijeće je konstatovalo da su vojnici pod komandom Armije BiH tokom napada ubili određeni broj seljana.

Pretresno vijeće primjećuje da su neka od ubistava počinjenih u Uzdolu bila osobito okrutna. S tim u vezi Pretresno vijeće uzima u obzir ubistvo Anice Stojanović koja je bila u polu-sjedećem stavu pokraj svoje kuće kada ju je vojnik, koji je stajao tri metra dalje, ubio hicem u glavu. Iz jednog iskaza slijedi da je kriknula ime svog sina prije no što je ubijena. Pretresno vijeće takođe uzima u obzir i dokaze iz prve ruke o ubistvima Ruže Zelić i njeno dvoje djece koja su u vrijeme smrti bila stara 13 i 10 godina. Njih troje je pokušalo pobjeći vojnicima, no ovi su ih uhvatili. Ruža Zelić je preklinjala vojnike da ih ne ubiju, no svo troje je ustrijeljeno.

Zaključci u vezi s krivičnim djelima za koja se tereti

Što se tiče krivičnih djela počinjenih u Grabovici, Pretresno vijeće je konstatovalo da je činjenica da su vojnici Armije BiH bili smješteni u Grabovicu tokom priprema za borbene operacije u Hercegovini bila od ključnog značaja za mogućnost vojnika da izvrše zločine. Što se pak krivičnih djela u Uzdolu tiče, Pretresno vijeće je konstatovalo da su zločini počinjeni tokom napada na Uzdol, što je predstavljalo dio vojnih borbenih operacija. Pretresno vijeće je stoga konstatovalo da je postojao neksus između krivičnih djela počinjenih u Grabovici i Uzdolu i oružanog sukoba na tom području.

U vezi s krivičnim djelima počinjenim u Grabovici, Pretresno vijeće je konstatovalo da je utvrđeno van razumne sumnje da su 8. ili 9. septembra 1993. pripadnici 9. brigade i neidentifikovani pripadnici Armije BiH ubili 13 mještana koji nisu aktivno učestvovali u neprijateljstvima.

Pretresno vijeće je konstatovalo da tužilaštvo nije uspjelo van razumne sumnje dokazati da su u predmetno vrijeme Optužnice pripadnici Armije BiH u Grabovici ubili 14 osoba navedenih u Optužnici.

Pretresno vijeće primjećuje da je tokom suđenja šest od navodnih žrtava povučeno iz Optužnice.

U vezi s krivičnim djelima počinjenim u Uzdolu, Pretresno vijeće je konstatovalo da su 14. septembra 1993. pripadnici jedinica pod komandom Armije BiH u Uzdolu ubili 25 mještana koji nisu aktivno učestvovali u neprijateljstvima.

Pretresno vijeće je konstatovalo da tužilaštvo nije uspjelo van razumne sumnje dokazati da dvije osobe navedene u Optužnici nisu aktivno sudjelovale u neprijateljstvima u vrijeme svoje pogibije 14. septembra 1993. Štaviše, Pretresno vijeće je konstatovalo da tužilaštvo nije uspjelo dokazati van razumne sumnje da su dvije osobe navedene u Optužnici ubili pripadnici jedinica pod komandom Armije BiH, koje su Uzdol napale 14 septembra 1993.

Pretresno vijeće primjećuje da je na kraju suđenja jedna od navodnih žrtava povučena iz Optužnice.

Odbrana je iznijela tvrdnju da je uzrok smrti žrtava u Uzdolu bilo ili granatiranje od strane HVO-a ili da su se te osobe našle u unakrsnoj vatri između Armije BiH i HVO-a tokom napada Armije BiH na Uzdol tog 14. septembra 1993. Pretresno vijeće je konstatovalo da je HVO intenzivno granatirao zaseoke od kojih se sastoji Uzdol, međutim obdukcijски izvještaji ne sadrže nikakve dokaze da su žrtve poginule, ili da su bile ranjene, uslijed gelera granata. Stoga je Pretresno vijeće konstatovalo da dokazi ne idu u prilog tvrdnji odbrane s tim u vezi.

Što se tiče tvrdnje odbrane da su se žrtve našle u unakrsnoj vatri, Pretresno vijeće primjećuje da iz dokaza slijedi da su se na području Uzdola tokom napada odvijale žestoke borbe između jedinica pod komandom Armije BiH i HVO-a. Iz dokaza takođe slijedi da su se stanovnici tog područja pokušali spasiti tako što su napustili svoje domove i bijegom nastojali spasiti živote. Suprotno tvrdnji odbrane, Pretresno vijeće je konstatovalo da su žrtve ubijane namjerno i posebno primjećuje da je nekoliko žrtava ubijeno iz neposredne blizine; da su dvije žrtve ubijene u svojim krevetima, od kojih je jedna osoba bila nepokretna; da je jedna žrtva masakrirana prije no što je ubijena; da je jedna žrtva ubijena okrutnim udarcima u glavu nakon što joj je prvo pucano u grudni koš i nogu; da je jedna druga žrtva ubijena udarcima po glavi predmetom i oštih i tupih bridova, i naposljetku, Pretresno vijeće primjećuje da su ubijana čak i djeca.

Nalazi u vezi s individualnom krivičnom odgovornošću optuženog

Utvrdivši da su počinjena ubistva i u Grabovici i u Uzdolu, Pretresno vijeće podsjeća da je svrha suđenja ne samo da se utvrdi da li je došlo do teških kršenja međunarodnog humanitarnog prava, već da se naposljetku utvrdi da li optuženi snosi individualnu krivičnu odgovornost za te zločine.

Pretresno vijeće je ocijenilo individualnu krivičnu odgovornost Sefera Halilovića na osnovu svih dokaza koji su mu prezentirani tokom suđenja.

Kao preliminarno pitanje, Pretresno vijeće konstatuje da nije uvjereno da su se borbene operacije izvedene u Hercegovini u vrijeme relevantno za Optužnicu zvale "Operacija Neretva". Osim jedne karte, nijedan drugi dokazni predmet koji je prezentiran Pretresnom vijeću ne pominje ta borbene operacije kao "Operaciju Neretva". Štaviše, Pretresno vijeće konstatuje da nekoliko svjedoka koji su u to vrijeme bili pripadnici ABiH-a, uključujući i komandante dva korpusa, nisu čuli da se taj naziv koristi za vrijeme tih borbenih operacija. Međutim, u svrhu ove presude, Pretresno vijeće je koristilo izraz "Operacija Neretva" da bi se pozivalo na borbene operacije koja su se odvijale u Hercegovini u vrijeme relevantno za Optužnicu.

Pretresno vijeće je konstatovalo da učesnici sastanka održanog u Zenici, 21. i 22. augusta 1993., kojim je predsjedavao komandant Štaba Vrhovne komande, Rasim Delić, nisu raspravljali o "Operaciji Neretva". To je bio sastanak na kojem su komandanti korpusa izvjestili o situaciji u njihovim zonama odgovornosti i izrazili svoju zabrinutost zbog tadašnjeg i budućeg pravca razvoja sukoba. Pretresno vijeće je dalje ustanovilo da na tom sastanku ni Sefer Halilović, niti bilo ko drugi, nije imenovan za komandanta "Operacije Neretva" ili bilo koje druge operacije. Nadalje, Pretresno vijeće je utvrdilo da je nakon sastanka u Zenici, Sefer Halilović, između ostalog, izvršavao zadatke reorganizovanja i prepotčinjavanja jedinica i da je to obavljao u skladu s naređenjem koje je 1. septembra izdao Rasim Delić.

Pretresno vijeće je konstatovalo da tužilaštvo nije uspjelo utvrditi da je Sefer Halilović imenovan za komandanta "Operacije Neretva" na temelju naređenja koje je 30. augusta izdao Rasim Delić, kako se navodi u Optužnici. Zapravo, ovim naređenjem Rasim Delić je imenovao Sefera Halilovića za vođu inspekcijskog tima kojem nije povjerio komandovanje već funkcije koordiniranja i nadzora u zonama odgovornosti 4. i 6. korpusa, a to su korpusi koji su izvodili vojne operacije u gore pomenutim područjima, u kojima se nalaze Grabovica i Uzdol. Nadalje, Pretresno vijeće je utvrdilo da je uloga Sefera Halilovića, u sprovođenju naređenja koja je izdao Rasim Delić a u vezi s reorganizovanjem i prepotčinjavanjem bila konsistentna njegovoj ulozi vođe inspekcijskog tima zaduženog za nadzor i koordinaciju.

Pretresno vijeće je takođe konstatovalo da su dokazi koje je prezentiralo tužilaštvo nedovoljni da bi se potkrijepila tvrdnja da je lokacija na kojoj je bio smješten inspekcijski tim u Jablanici bio IKM s kojeg je komandovano "operacijom" u Hercegovini, kao što se navodi u Optužnici. Pretresno vijeće primjećuje da se izraz IKM koristio u žargonu da bi se označila lokacija na kojoj se nalaze starješine.

Pretresno vijeće smatra da su dokazi koji su mu prezentirani o navodnom Halilovićevom položaju komandanta "Operacije Neretva" nedosljedni. Pretresno vijeće posebno primjećuje da su neki vojnici nižeg čina svjedočili pred Pretresnim vijećem da su Sefera Halilovića smatrali komandantom "Operacije Neretva". Međutim, Pretresno vijeće je konstatovalo da iskazi nekih vojnika nižeg čina u tom smislu samo ukazuju na ugled koji je Sefer Halilović uživao kao starješina i jedan od osnivača ABiH. Pretresno vijeće ne može zaključiti da je ovaj dokaz *per se* dovoljan da podrži navode tužilaštva da je Sefer Halilović bio komandant "Operacije Neretva".

Dokazi koje su pružile starješine ABiH dosljednije pokazuju da Sefer Halilović nije bio komandant "Operacije Neretva", već da je bio zadužen za koordiniranje borbenih aktivnosti.

Pretno vijeće takođe konstatuje da je na sastanku održanom 4. septembra u Donjoj Jablanici, Rasim Delić potpisao i odobrio dokumente za "Operaciju". Potpis Rasima Delića nalazi se na karti sa naslovom "Operacija Neretva". Tužilaštvo tvrdi da potpisi na ovoj karti, Rasima Delića u gornjem lijevom uglu a Sefera Halilovića u donjem desnom, pokazuju da je "Halilović bio komandant odgovoran za tu operaciju". Pretno vijeće je međutim utvrdilo da se, suprotno navodima tužilaštva, na osnovu potpisa na ovoj karti ne može zaključiti ko je bio komandant "Operacije".

Pregledavši predočene dokaze o ulozi Sefera Halilovića na terenu u Hercegovini u septembru 1993., Pretno vijeće je konstatovalo da je Sefer Halilović izvršavao zadatke konsistentno svojoj ulozi vođe inspekcijskog tima zaduženog za ocjenjivanje borbene gotovosti i koordiniranje borbenih operacija, kao što se navodi u naređenju Rasima Delića od 30. augusta 1993. Pretno vijeće konstatuje da su ovim naređenjem od 30. augusta ovlasti Sefera Halilovića da izdaje naređenja bile ograničene na dva načina: prvo, time što se za svaki "drastični prijedlog" Sefer Halilović morao konsultovati s Rasimom Delićem, i drugo, prema ovom naređenju Sefer Halilović je imao moć da izdaje naređenja samo "u okviru svojih ovlaštenja". Pretno vijeće, u tom pogledu, konstatuje da je položaj Sefera Halilovića unutar strukture Glavnog štaba bio ograničen usljed naređenja koja je Alija Izetbegović izdao 8. juna i 18. jula. Pretno vijeće takođe konstatuje da se u dokazima ne nalazi prethodno naređenje Sefera Halilovića za početak borbenih operacija na liniji napada. Nadalje, analize dokaza u vezi s naređenjima koja je izdao Sefer Halilović i informacijama koje su njemu poslate s terena, pokazuju da su naređenja Sefera Halilovića izdata u skladu sa sveukupnim ovlastima Rasima Delića kao komandanta ABiH-a i da su se naređenjima Sefera Halilovića, uglavnom, sprovodila uputstva Rasima Delića.

Pretno vijeće konstatuje da dokazi sadrže samo jedno naređenje u vezi s borbenim operacijama koje je Sefer Halilović izdao nakon osnivanja inspekcijskog tima, to jest ono od 15. septembra 1993. Pretno vijeće je ustanovilo da ovaj dokaz sam po sebi nije dovoljan da podrži zaključak da je Sefer Halilović komandovao borbenim operacijama u Hercegovini. Štaviše, Pretno vijeće je mišljenja da se ovo naređenje može smatrati dijelom funkcije koordinacije inspekcijskog tima.

U zaključku, Pretno vijeće je konstatovalo da tužilaštvo nije uspjelo da dokaže izvan razumne sumnje da je Sefer Halilović bio bilo *de jure* bilo *de facto* komandant navodne operacije zvane "Operacija Neretva".

Štaviše, Pretno vijeće je konstatovalo sljedeće:

Kad je riječ o Grabovici, Pretno vijeće konstatuje da je borbeno naređenje za početak borbenih operacija na liniji u tom području izdao Zulfikar Ališpago, komandant te linije. Pretno vijeće posebno konstatuje da je jedinica 9. brigade bila pod komandom Zulfikara Ališpage u vrijeme kad su počinjeni zločini. Pretno vijeće je konstatovalo da su predočeni dokazi nedovoljni da bi se utvrdilo da je Zulfikar Ališpago bio potčinjen Seferu Haliloviću.

Pretno vijeće je dalje konstatovalo da je Sefer Halilović znao za zločine počinjene u Grabovici uveče 9. septembra. Pretno vijeće primjećuje da je, u vezi s istragom o zločinima u Grabovici, Sefer Halilović uveče 9. septembra naložio Namiku Džankoviću, članu inspekcijskog tima i pripadniku službe bezbjednosti Glavnog štaba ABiH, da djeluje zajedno s MUP-om, kao i drugim pripadnicima SVB-a, kako bi se obavila istraga o zločinima i da obavještava o tome "Sarajevo", a ne njega. Dokazi pokazuju da je u tom trenutku istraga već bila u toku. Dokazi ne pokazuju da je Sefer Halilović pokrenuo istragu

ili da je istraga na bilo koji način napredovala njegovim akcijama. Dokazi takođe pokazuju da su služba bezbjednosti 6. korpusa, bataljon vojne policije 6. korpusa i vojna policija 44. brigade, koja se nalazila u Jablanici, učestvovali u istrazi o događajima u Grabovici. Načelnik bezbjednosti Glavnog štaba ABiH, Jusuf Jašarević obaviješten je o rezultatima istrage. Pretresno vijeće je konstatovalo da se, na osnovu dokaza, ne može zaključiti da je Sefer Halilović bio stvarno u mogućnosti da kazni počinioca zločina u Grabovici.

Pregledavši sve dokaze koji su mu prezentirani a u svjetlu činjeničnih nalaza, Pretresno vijeće je zaključilo da tužilaštvo nije dokazalo van razumne sumnje da je Sefer Halilović imao efektivnu kontrolu nad vojnicima u Grabovici 8. i 9. septembra 1993., za koje je Pretresno vijeće utvrdilo da su počinili te zločine.

Kad je riječ o Uzdolu, Pretresno vijeće je konstatovalo da su zločine počinili pripadnici jedinica pod komandom ABiH koje su učestvovali u napadu na položaje HVO-a u i oko Uzdola. Pretresno vijeće je utvrdilo da su te jedinice bile Samostalni prozorski bataljon i pripadnici snaga civilne policije MUP-a, a i jedni i drugi su bili pod komandom Envera Buze, komandanta Samostalnog prozorskog bataljona. Pretresno vijeće je utvrdilo da su predočeni dokazi nedovoljni da bi se utvrdilo da je Enver Buza bio potčinjen Seferu Haliloviću.

Nadalje, Pretresno vijeće smatra da dokazi koji su mu prezentirani ne pokazuju da je Sefer Halilović igrao bilo kakvu ulogu u istragama o zločinima počinjenim u Uzdolu. Ove istrage su vodili služba bezbjednosti 6. korpusa i Samostalni prozorski bataljon. I ponovo, o rezultatima tih istraga je obaviješten načelnik bezbjednosti Glavnog štaba, Jusuf Jašarević. Pretresno vijeće je konstatovalo da se na osnovu predočenih dokaza ne može zaključiti da je Sefer Halilović bio stvarno u mogućnosti da kazni počinioca zločina u Uzdolu.

Pregledavši sve dokaze koji su mu prezentirani a u svjetlu činjeničnih nalaza, Pretresno vijeće je zaključilo da tužilaštvo nije dokazalo van razumne sumnje da je Sefer Halilović imao efektivnu kontrolu nad jedinicama pod komandom ABiH, za koje je Pretresno vijeće utvrdilo da su počinile zločine u Uzdolu.

I na kraju, Pretresno vijeće je konstatovalo da je Sefer Halilović imao izvjestan stepen uticaja kao visoko rangirani pripadnik ABiH i kao jedan od njenih osnivača. Međutim, Pretresno vijeće smatra da uticaj Sefera Halilovića nije bio dovoljan da bi zadovoljio standarde potrebne za uspostavljanje efektivne kontrole. Princip je međunarodnog krivičnog prava da se komandant ne može smatrati odgovornim za zločine osoba koje nisu bile pod njegovom komandom u vrijeme kad su ti zločini počinjeni. Pretresno vijeće je zaključilo da tužilaštvo nije uspjelo da dokaže van razumne sumnje da je Sefer Halilović bio bilo *de jure* bilo *de facto* komandant operacije nazvane "Operacija Neretva", za koju tužilaštvo tvrdi da je izvedena u Hercegovini. Pretresno vijeće je takođe zaključilo da tužilaštvo nije uspjelo utvrditi da je Sefer Halilović imao efektivnu kontrolu nad vojnicima u području Grabovice i Uzdola u vrijeme kad su zločini počinjeni. Pretresno vijeće je stoga zaključilo da tužilaštvo nije uspjelo utvrditi da je Sefer Halilović odgovoran na osnovu člana 7(3) Statuta za ubistva počinjena u Grabovici i Uzdolu.

Dispozitiv

Iz gore navedenih razloga, Pretresno vijeće je donijelo odluku da:

optuženi **SEFER HALILOVIĆ NIJE KRIV** i zbog toga se oslobađa optužbe za ubistvo, kao kršenje zakona i običaja ratovanja kojom se tereti u Optužnici.

Na osnovu pravila 99 Pravilnika o postupku i dokazima, Pretresno vijeće nalaže da se Sefer Halilović odmah pusti na slobodu iz Pritvorske jedinice Ujedinjenih nacija, nakon što se obave sve praktične pripreme.

*****

Integralan tekst presude (za sada samo na engleskom jeziku) možete na zahtjev dobiti od Ureda za medije ili naći na Internet stranici Međunarodnog suda:

www.un.org/icty.

Na istoj stranici možete pratiti sve postupke pred Sudom